

Közszolgálati Nemzetközi Képzési Központ

Az Európai Unió és a magyar szervek
kapcsolatrendszere

Dr. Stelbaczky Tibor

Oktatási segédanyag

Nemzeti Közszolgálati Egyetem 2013.

Tartalom

1. Az EU működésének alapelvei, jogi rendszere, főbb intézmények.....	3. o.
2. Az EU döntéshozatala.....	8. o.
3. Az EU és Magyarország kapcsolatának rövid története.....	11. o.
4. A tagállami működés és érdekérvényesítés gyakorlata.....	13. o.
5. Az EU koordináció hazai felépítése, az EKTB	15. o.
5.1. Az uniós ügyek koordinációjának alapelvei.....	15. o.
5.2. Az uniós ügyek koordinációjának intézményi keretei.....	16. o.
5.3. Az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság (EKTB) szakértői csoportjai..	17. o.
5.4. A Kormány és az Országgyűlés együttműködése.....	18. o.
6. A brüsszeli EU Állandó Képviselőt.....	20. o.

Az EU működésének alapelvei, jogi rendszere, főbb intézményei

Az Európai Unió és a magyar szervek kapcsolatrendszere megismeréséhez és elemzéséhez mindenképpen szükséges az Európai Unió felépítésének, intézményeinek és működésének megértése és megismerése. Az EU sajátos felépítésű rendszer a nemzeti berendezkedések és jogrendszerek valamint a nemzetközi jog keretei között. Keveredik benne és sajátos ötvözetet hozott létre a kormányközi és a nemzetek feletti (szupranacionális) jelleg. Sajátos jogrendszer alakult ki, amelynek egyik legfontosabb jellemzője, hogy az uniós jog elsőbbséget élvez a tagállami joggal szemben (az uniós jog szupremáciája érvényesül). Mindezekből következően döntő fontosságú, hogy egy tagállam miként alakítja ki intézményes kapcsolatait az uniós szervezeteivel, s miként tudja érvényesíteni nemzeti érdekeit a döntéshozatal folyamán.

A tagállamok az EU-hoz csatlakozással önkéntesen korlátozzák szuverenitásukat: bizonyos hatáskörök gyakorlását átruházzák az Unióra. Az EU csak olyan kérdésekben hozhat döntéseket, alkothat jogot, ahol a tagállamok erre felhatalmazást adtak. Ezzel kapcsolatosan a legfontosabb fogalmak a szubszidiaritás és az arányosság. Az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikke szerint az Unió hatásköreinek elhatárolására a hatáskör-átruházás elve az irányadó: „a hatáskör-átruházás elvének megfelelően az Unió kizárólag a tagállamok által a Szerződésekben ráruházott hatáskörök határain belül jár el a Szerződésekben foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében. Minden olyan hatáskör, amelyet a Szerződések nem ruháztak át az Unióra, a tagállamoknál marad”. A szubszidiaritás elvének megfelelően azokon a területeken, amelyek nem tartoznak kizárólagos hatáskörébe, az Unió csak akkor és annyiban jár el, amikor és amennyiben a tervezett intézkedés céljait a tagállamok sem központi, sem regionális vagy helyi szinten nem tudják kielégítően megvalósítani, így azok a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt az Unió szintjén jobban megvalósíthatók. Az arányosság elvének megfelelően az Unió intézkedése sem tartalmilag, sem formailag nem terjedhet túl azon, ami a Szerződések célkitűzéseinek eléréséhez szükséges.

Az Európai Unióban zajló, a politikai döntések befolyásolására irányuló tevékenységek kapcsán három fogalmat kell elkülöníteni egymástól: az első az érdekérvényesítés [interest representation], amely kifejezés leginkább az uniós tagállamok tevékenységét jellemzi - főként az Európai Unió Tanácsban valamint az Európai Tanácsban. A második fogalom a lobbizás [lobbying], amely a vállalatokra és érdekvédelmi szervezetekre jellemző tevékenység és fő színtere az Európai Bizottság, az Európai Parlament és bizonyos esetekben a tagállami

kormányzatokon keresztül a Tanács. A harmadik fogalom a nyomásgyakorlás [influencing], amely a civil szervezetek – főként – az Európai Parlamentben kifejtett tevékenységét legkifejezöbben mutatja be.

A tagállami érdekérvényesítés legfontosabb terepe az EU Tanácsa (hívják Miniszterek Tanácsának is, a továbbiakban az egyszerűség kedvéért Tanácsként fogjuk hivatkozni), valamint az állam- és kormányfők tanácskozási és döntéshozatali fóruma, az Európai Tanács. A Tanács legfontosabb feladata a jogalkotás, közösen az Európai Parlamenttel. A két intézményt együttesen hívják társ-jogalkotóknak. Az uniós jogszabályok elfogadása a nemzeti érdekérvényesítés közvetlen terepe. Magyarország képviselői a Tanács valamennyi szintjén és formációjában jelen vannak. A Tanács demokratikus működésének egyik legfontosabb ismérve a tagállamok egyenlősége, tanácskozások, viták, döntések csak a teljes plénum, mind a 28 ország részvételével történhetnek. A Tanács egy piramis módjára felépülő szervezet, legalján mintegy 200 tanácsi munkacsoport áll, amely a jogszabály-tervezetek részletes szakmai tárgyalásának fóruma. A tanácsi munkacsoportokban a tagállamok minisztériumainak szakértői vesznek részt és próbálnak közös nevezőt találni. Azok a kérdések, amelyek munkacsoporti vagyis szakértői szinten nem dönthetőek el, a Coreper bizottság elé kerülnek. A Coreper a brüsszeli állandó képviselők (Coreper II) és az állandó képviselők helyetteseinek (Coreper I) bizottsága. A Coreper a legmagasabb szintű szakmai-szakértői bizottság, ahol azonban tagállamokat képviselő nagykövetek már politikai síkon mozognak és politikai döntéseket is hoznak. A Coreper legfontosabb feladata a tanácsülések előkészítése oly módon, hogy a tagállami miniszterekre már csak a valóban leglényegesebb, politikai kérdések eldöntése maradjon. A miniszteri szintű tanácsüléseknek összesen tíz formációja létezik, függően attól, hogy melyik szakpolitikát tárgyalják. A Tanácsban, annak különböző szintjein (munkacsoport, Coreper, tanácsülés) valamennyi tagállam egyenlő feltételek mellett van jelen. A tanácsi munkacsoportokban folyó munka döntő fontosságú egy új jogszabály elfogadása szempontjából. Ez az a fórum ill. szint, ahol egy új tervezetet a legapróbb részletekig át lehet tekinteni. Kiemelkedő fontosságú, hogy a munkacsoportokban megjelenjen egy adott tagállam érdeke. Ami a munkacsoportban nem merül fel, amely vélemény ott nem kerül rögzítésre, az a döntéshozatal egy későbbi szakaszában már csak nagyon kivételes esetben kerülhet tárgyalásra. Ennek megfelelően a tanácsi munkacsoportbeli vita, az itt létrehozott kompromisszumos megoldások, az ezen a szinten nem megoldható szakmai/politikai kérdések beazonosítása döntő fontosságú. Jellemzően a tanácsi munkacsoportban eldől egy új jogszabály-tervezet 70-80%-a. A maradék, politikai jellegű

kérdések a Coreperre maradnak. Amit itt sem sikerül eldönteni, azok a kérdések kerülnek a miniszterek elé. A fentiekből kifolyólag azonban egy viszonylag zárt struktúrájú szervezetről van szó, amelynek teljesen elkülönült írott és íratlan szabályai, speciális nyelvezte és szakzsargonja van. A Tanács munkájának megismerés a munkájában nem részt vevők számára nem egyszerű feladat, mivel egy olyan intézményről van szó, amelynek a nyilvánosság számára csak a végső döntései ismertek, az alkufolyamatok és a döntésekhez vezető út a külvilág számára szinte láthatatlan.

Az Európai Parlament tagjait tagállamok választópolgárai közvetlenül választják meg. Az EP-nek három fő funkciója van: jogszabályok alkotása (közös a Tanáccsal, mint társ-jogalkotó), demokratikus felügyelet gyakorlása az uniós intézmények, különösen a Bizottság felett, valamint költségvetési hatalom. Az EP 754 képviselője politikai csoportok szerint rendeződnek. A legnagyobb frakció a 2009-2014-es időszakban az Európai Néppárt (271 képviselő), második a Szocialisták és Demokraták Szövetsége (189 képviselő). A szakmai munka témától függően különböző szakbizottságokban folyik. Az Európai Parlament képviselői közvetlen megválasztásuk nyomán igen nagyfokú önállóságot élveznek. Kötődésük leginkább a pártpolitikai jellegű, kisebb mértékben az egyes szakpolitikák alapján meghatározott. Formálisan és intézményesült formában a nemzeti hovatartozás nem tényező, de informális jelleggel ez is lényeges tud lenni. Számos olyan alkalom ismert, amikor pártpolitikai hovatartozástól függetlenül egy-egy tagállam EP-képviselői egységesen szavaztak. Mindezek alapján a tagállamok kormányainak befolyásolási lehetősége az Európai Parlamentben igen csak korlátozott, de nem kizárt. Valamennyi tagállam esetében szoros kapcsolat áll fent az adott ország EP képviselői és a nemzeti kormány tisztségviselői között. Megkönnyíti az együttműködést, ha a hatalmon lévő kormány és az adott ország EP képviselőinek többsége azonos politikai párthoz tartozik. Kivételes lehetőséget jelent, ha egy adott ország EP képviselője egy kiemelt dosszié felelőse, ún. jelentéstévő lesz, ebben az esetben az ő tárgyalási stratégiája figyelembe veheti az adott ország politikai törekvéseit a szabályozással kapcsolatban. Számos példa van arra is, hogy amit egy tagállam a tanácsi vitában nem tud elérni, azt EP módosító javaslat formájában egy EP képviselő közreműködésével kísérel meg elfogadtatni.

Magyarországnak a 2009-2014-es Európai Parlamentben 22 képviselője van. A 22 hely a 2009. július 7-i európai parlamenti választás eredményeképpen a következő módon oszlik meg a magyar pártok között:

FIDESZ-KDNP (Néppárt): 56,4 százalék- 14 képviselő

Magyar Szocialista Párt (MSZP) (Szocialista Képviselőcsoport): 17,4 százalék - 4 képviselő

Jobbik (Független képviselők): 14,8 százalék - 3 képviselő

Magyar Demokrata Fórum (MDF) (Konzervatívok és Reformisták): 5,3 százalék - 1 képviselő

Érdekességként megjegyezhető, hogy Szlovákiából és Romániából további 5 magyar nemzetiségű képviselő ül az EP-ben, mind az öten az Európai Néppártban.

Az Európai Bizottság az Unió jogalkotás-kezdeményszerző és végrehajtó intézménye, legfontosabb mozgatórugója pedig az uniós érdekek előmozdítása. Legfőbb feladata a jogszabályok kezdeményszerzése és becikkelyezése, valamint az uniós szerződések öreként tevékenykedik. Az Európai Bizottság tevékenysége nagyon sok párhuzamot mutat a nemzeti kormányok végrehajtó testületével, de csak korlátozottan rendelkezik végrehajtó és döntéshozó feladatokkal. A jogalkotásban kis kivételtől eltekintve kizárólagos kezdeményszerző szerepe van, vagyis csak a Bizottság szövegezhethet meg jogalkotási javaslatokat és terjesztheti elő őket. Az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament hivatalosan felkérheti a Bizottságot egy adott témájú jogszabály megalkotására, de fontos ismérv, hogy a Bizottság saját, szuverén döntéstől függ, hogy valóban előterjeszt-e új tervezetet és ha igen, akkor azt milyen tartalommal. Ahol a szerződések lehetővé teszik számára, végrehajtási szabályokat bocsáthat ki, így származékos döntéshozói hatáskörrel is rendelkezik (delegált jogi aktusok). A Bizottság készíti el az EU költségvetésének a tervezetét és előterjeszti azt, és felelős annak végrehajtásáért, például felügyeli az uniós programokat és pénzalapokat. A „szerződések öre”-ként, ellenőrzi a jogszabályok megfelelően érvényesülnek-e a tagállamokban. A szerződések be nem tartása, valamint kötelezettségeik nem teljesítése esetén eljárást indíthat. A Bizottság hivatalosan teljes mértékben függetlenül dolgozik a tagállamok kormányaitól. Legalább két összefüggésben azonban a tagállamok befolyásolási képessége jelen van: 1. a biztosok nem képviselik saját országukat, de működésük során – legyen az bármilyen szakterület – többé-kevésbé tetten érhető a tagállami érdek megjelenése – természetesen teljes mértékben informális jelleggel. 2. A Bizottság egy jogszabály elkészítése során folyamatosan egyeztet a tagállamok meghatározó tagjaival annak érdekében, hogy a megszülető jogszabály-javaslat minél inkább figyelembe vegye a meghatározó tagállamok érdekeit, álláspontját. Természetesen ez nem kiemelt cél és nem sikerül minden esetben elérni, hiszen a Bizottságnak az össz-európai érdeket kell követnie és védenie, de nyilvánvalóan a Bizottság nem ad ki olyan tervezetet, amely szinte biztos, hogy elbukik a tanácsi viták során.

Az Európai Bizottság magyar tagja Andor László, aki a foglalkoztatáspolitikai, szociális ügyekért felelős biztos. Az Európai Bizottságban 31 vezető beosztású (senior menedzsment, egységvezető, kiemelt tanácsadó) magyar dolgozik. Ezen kívül összesen 372 magyar állampolgárságú tisztviselő áll a Bizottság alkalmazásában.

Régiók Bizottsága, Gazdasági és Szociális Bizottság

A Régiók Bizottságának feladata, hogy az uniós jogszabályokkal kapcsolatos helyi és regionális álláspontokat érvényesítse. Ezt olyan módon teszi, hogy a Bizottság javaslatairól jelentéseket (véleményeket) ad ki. A helyi és a regionális önkormányzatokat érintő (pl. foglalkoztatáspolitikai, környezetvédelmi, oktatáspolitikai, közegészségügyi) uniós szintű döntéshozatal előtt a Bizottság, a Tanács és a Parlament köteles konzultálni a Régiók Bizottságával. A Régiók Bizottságának jelenleg 353 tagja (és ugyanennyi póttagja) van, akik az EU 28 tagállamát képviselik. A tagokat és a póttagokat a Tanács nevezi ki ötéves időtartamra, az uniós tagállamok javaslata alapján. Az egyes országok maguk dönthetnek az őket képviselő tagokról, azonban küldöttségüknek tükröznie kell az ország politikai, földrajzi és regionális/helyi egyensúlyát. A tagok saját régiójukon belül a helyi vagy a regionális hatóságok megválasztott tagjai vagy fontos szerepet betöltő tisztviselői.

Az európai munkaadók, munkavállalók és más érdekcsoportok az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságon (EGSZB) keresztül adhatnak hangot az uniós ügyekkel kapcsolatos nézeteiknek. Tanácsadó szervről van szó, amely a nagyobb intézmények, vagyis a Tanács, a Bizottság és az Európai Parlament számára ad véleményt. Az EGSZB lehetővé teszi, hogy az európai érdekcsoportok, vagyis például a szakszervezetek, a munkaadók, a mezőgazdasági termelők, hivatalos keretek között is véleményt nyilváníthassanak az uniós jogalkotási javaslatokról. Az EGSZB évente átlagosan 170 tanácsadó dokumentumot és véleményt ad ki. Minden véleményt továbbítanak az EU döntéshozatali szerveinek, majd közzétesznek az Európai Unió Hivatalos Lapjában. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak 353 tagja van, akik az európai gazdasági és szociális érdekcsoportokat képviselik. A tagokat a nemzeti kormányok jelölik, és az Európai Unió Tanácsa nevezi ki ötéves időtartamra, amely meghosszabbítható.

Magyarországnak mindkét bizottságban 12-12 tagja van.

Az EU döntéshozatala

Az Európai Unió döntéshozatala a külső szemlélő számára rendkívül összetettnek, bonyolultnak és átláthatatlannak tűnik. Ez valóban így is van, de ennek oka, hogy rendkívül szerteágazó tagállami érdekeket kell összeegyeztetni, ill. a Tanács és az Európai Parlament álláspontját is összehangolni. Annak érdekében, hogy ez a rendkívül bonyolult érdekhálóban mégis megoldásokat lehessen találni, az uniós döntéshozatal egy igen szofisztikált rendszert képez.

A rendes jogalkotási eljárás részletszabályait az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság közös nyilatkozata az együttdöntési eljárás gyakorlati vonatkozásairól című dokumentum tartalmazza (2007/C 145/02). Eszerint az intézményeknek álláspontjaik lehető legnagyobb mértékű összehangolása érdekében a döntéshozatal során jóhiszeműen együtt kell működniük, ezáltal adott esetben lehetőséget biztosítva a jogi aktus elfogadására az eljárás korai szakaszában. E célt szem előtt tartva az intézményeknek megfelelő intézményközi kapcsolatokon keresztül az együttdöntési eljárás összes szakaszában együtt kell működniük a munkafolyamat ellenőrzésében és a konvergencia mértékének elemzésében. Az intézmények közötti együttműködés az együttdöntési eljárás során gyakran háromoldalú egyeztetések (trilógusok) formájában valósul meg. Ezek a háromoldalú egyeztetések általában informális keretek között zajlanak. Ezekre az eljárás során bármikor, a képviselő minden szintjén sor kerülhet, a várható megbeszélés természetétől függően. Az egyes ülések résztvevőit mindegyik intézmény saját eljárási szabályzata alapján jelöli ki, határozza meg a tárgyalási megbízást, és időben értesíti a többi intézményt az ülésekkel kapcsolatos intézkedésekről. A Tanácsot (és így a tagállamokat) a trilógusok során a soros Elnökség képviseli. Az Elnökség mandátumot kap a tagállamoktól, jellemzően a Coreper ülésen (egyes esetekben ez történhet a tanácsi munkacsoportban is). Az Elnökség törekszik arra, hogy a mandátum mögött valamennyi tagállam támogatását bírja - ez nagyobb tárgyalási erőt jelent az EP irányába -, de minimálisan a minősített többséget biztosítani kell. A tárgyalási mandátum előkészítése, kitárgyalása igen összetett feladat, az Elnökségnek nem csupán a 28 tagállam álláspontját kell összehangolnia, de tennie kell ezt oly módon, hogy tudatában van annak a feltételezésnek, hogy vajon az EP a közös tanácsi álláspontot el tudja-e fogadni. Ebben az összetett tárgyalási helyzetben a tagállamoknak számos kompromisszumot kell hozniuk. Éppen ezért különösen fontos annak pontos beazonosítása, hogy melyek a legfontosabb kérdések (red line-ok) és

melyek azok az elemei a tervezetnek, amelyekről egy tagállam le tud mondani, vagy amelyek esetében egy ésszerű kompromisszum vállalható.

A döntéshozatal valamennyi esetben a Bizottság javaslatával indul. A Tanács (Elnökség) és az EP (megbízott jelentéstévő) a jogalkotási folyamat elején egyeztetnek arról, hogy mennyire különbözik vagy egyezik a tagállamok és az EP álláspontja, ennek alapján gyors megállapodásra lehet-e számítani és törekedni, van sem. Amennyiben igen, akkor Tanács és az EP egyeztetéseket folytat az EP módosító javaslatairól és ha a háromoldalú egyeztetéssel zajló informális tárgyalásokon megállapodást érnek el, a Coreper elnöke az illetékes parlamenti bizottság elnökének címzett levélben, a Bizottság javaslatához fűzött módosítások formájában továbbítja a megállapodás lényegi részleteit. A levél tartalmazza, hogy a Tanács kész az említett eredmény elfogadására, ha azt a plenáris ülésen szavazással megerősítik. Ezzel első olvasatban megszületik a jogszabály. Furcsa sajátossága ennek a megoldásnak, hogy a Miniszteri Tanács nem is veszi napirendre az így elfogadott jogszabályt, az a tanácsülés nélkül kerül elfogadásra. A Coreper szerepe ennek megfelelően kiemelkedő az első olvasatban.

Amennyiben ilyen gyors megállapodásra nincs lehetőség, akkor az EP első olvasatban a Tanáccsal történő egyeztetés és együttműködés nélkül fogadja el első olvasati álláspontját. Ebben az esetben is azonban a kapcsolatokat továbbra is fenn lehet tartani annak érdekében, hogy a tanácsi közös álláspont szakaszában (korai második olvasati) megállapodás születhessen. Ha megállapodás születik ebben a szakaszban, az illetékes parlamenti bizottság elnöke levélben tájékoztatja a Coreper elnökét arról, hogy a plenáris ülésen javasolni fogja a tanácsi közös álláspont módosítás nélkül történő elfogadását, amely Tanács általi megerősítés tárgyát képezi. Ebben az esetben tehát a Tanács közös álláspontja alapján születik meg a jogszabály. Ha erre nincs mód, akkor második olvasatra kerül sor.

A második olvasatban az EP a tanácsi közös állásponthez fogalmaz meg módosító javaslatokat. A módosító javaslatokról a Tanács és az EP újra informális egyeztetéseket tart. Ha a háromoldalú egyeztetéssel zajló informális tárgyalásokon megállapodást érnek el, a Coreper elnöke az illetékes parlamenti bizottság elnökének címzett levélben, a tanácsi közös állásponthez fűzött módosítások formájában továbbítja a megállapodás lényegi részleteit. A levél tartalmazza, hogy a Tanács kész az említett eredmény elfogadására, ha azt a plenáris

ülésen szavazással megerősítik. A második olvasatra 3+1 hónap áll a két társ-jogalkotó rendelkezésére.

Amennyiben nincs megállapodás a második olvasatban, akkor egyeztetési eljárásra kerül sor, amikor a Tanács és az EP közvetlenül tárgyalnak. Az egyeztetési eljárás (conciliation) az uniós döntéshozatal legnehezebb, legintenzívebb formája.

Az EU és Magyarország kapcsolatának rövid története

Magyarország és az EU kapcsolatai több mint négy évtizedes múltra tekintenek vissza. A kapcsolatok sokáig „technikai” jellegűek voltak, amelynek fő oka, hogy a szovjet irányítású keleti tömb nem ismerte el a nyugati államok legitim képviselőjének az Euroópai Közösségeket (EK). A kereskedelmi kapcsolatok fejlődésében az áttörés 1988-ban történt, amikor hazánk a közép-kelet-európai országok közül elsőként létesített diplomáciai viszonyt az Európai Közösségekkel és aláírták az Európai Gazdasági Közösség (EGK) és Magyarország közötti kereskedelemről, valamint a gazdasági és kereskedelmi együttműködésről szóló megállapodást.

Az 1990. évi rendszerváltozás után a szabadon választott magyar Országgyűlés valamennyi pártja egyetértett abban, hogy a magyar politika prioritása – a demokrácia, a piacgazdaság és jogállam kiépítése mellett – az Európai Közösségekhez való csatlakozás.

1990. június 25–26-i dublini EU-csúcson a tizenkettek tárgyalások megkezdését indítványozták a kelet- és közép-európai országokkal egy „új típusú kapcsolat” kialakításáról. A teljes jogú tagság előszobáját jelentő társulási szerződésről 1990 végén Brüsszelben tartották meg az első tárgyalási fordulót az Európai Közösségek és Magyarország között. Az egy éven át tartó tárgyalássorozat eredményeként a szerződés szövegébe bekerült a csatlakozásra vonatkozó magyar törekvés is. Magyarország 1991. december 16-án írta alá a társulási szerződést, amely végül 1994. február 1-jén lépett életbe. A közbeeső időszakban a kereskedelempolitikai részt felölelő ideiglenes megállapodás volt érvényben.

A társulási megállapodás egyszerre tartalmazott jogilag kötelező, „kemény” előírásokat és „puha” ajánlásokat. A jogilag kötelező, végrehajtható szabályok közül a leglényegesebb a kereskedelem területén az ipari termékek szabad kereskedelmére és a kölcsönös mezőgazdasági engedmények nyújtására vonatkozó előírások. Az ipari termékek vámok és mennyiségi korlátozások nélküli, szabad forgalma a kezdeti tíz éves átmeneti időszak után 2001. január 1-től teljesen és kölcsönösen érvényesül. Az EU vállalta, hogy a kereskedelmet addig akadályozó korlátokat (vámok, mennyiségi kvóták) aszimmetrikusan, azaz a közép- és kelet-európai országoknál gyorsabb ütemben bontja le, Magyarország esetében például 1995. december 31-ig, kivéve a textiltermékeket, ahol 1997. december 31. volt a határidő. A társult országoknak ezeket a korlátozásokat lassabban, a 10 éves átmenet végére kellett lebontaniuk.

A társulási megállapodás a felek közötti politikai együttműködés céljából magas szintű intézményrendszert is létrehozott. A Társulási Parlamenti Bizottság már 1994 januárjában megalakult. A döntési hatáskörrel felruházott Társulási Tanács 1994. március 7-én tartotta első ülését. Sajnálatos, hogy az ígéretesen induló kétoldalú politikai párbeszéd intézményét az EK már indulásakor „multilaterizálta”, egybeterelve az akkor már társulási megállapodással rendelkező kelet-közép-európai „Hatokat”. (Európai Közjog és politika, Complex Kiadó 2007).

Összességében a társulás intézménye és az EK piacnyitása távolról sem bizonyult elegendőnek a hazai gazdasági átalakulás támogatásához és véghezviteléhez. A magyar gazdaság tényleges forrásigénye csak a teljes integráció megvalósulásával lehet kielégítő. Éppen ezért a társulásról folytatott tárgyalások során Magyarország egyik legfontosabb politikai célkitűzése a teljes jogú EU-tagság elérése lett. Ebben a kérdésben azonban az EK 1991-ben még nem kívánt állást foglalni.

1994. április 1-jén Jeszenszky Géza magyar külügyminiszter Athénban adta át Magyarország hivatalos EU-tagsági kérelmét. Ennek hatására az Európai Tanács 1994. júniusi korfui értekezlete megbízta a Bizottságot egy olyan stratégia kidolgozásával, amely előkészíti a közép- és kelet-európai országokat a csatlakozásra. Az 1995. decemberi madridi EU-csúcson az addigra tizenöt tagúra bővült unió vezetői felkérték a Bizottságot, hogy az 1996-ban kezdődő kormányközi értekezlet befejezését követően a „lehető leghamarabb”, terjessze be hivatalos országértékelő jelentéseit a tagságra jelentkező kelet-európai társult államokról, és az értekezlet után nyújtson be átfogó jelentést a leendő bővítés várható következményeiről, különös tekintettel annak pénzügyi vonzataira. 1996 áprilisában átadták a felvételét kérő tíz közép- és kelet-európai országnak a Bizottság által összeállított kérdőívet. A részben erre adott válaszok, részben más információk alapján kidolgozott országvéleményben („avis”) 1997 júliusában a Bizottság Magyarországot alkalmasnak ítélte a csatlakozási tárgyalásokra. Javasolta, hogy a tárgyalásokat másik öt országgal együtt kezdjék meg.

A csatlakozási tárgyalások 1998. április 26-án kezdődtek meg a hatokkal, magyar részről Martonyi János külügyminiszter és Juhász Endre főtárgyaló vezetésével. Az úgynevezett „screening”, az uniós joganyag ismertetése és a kétoldalú „joganyag-összevetés” után a tárgyalásokat harminc fejezetre osztották. Magyarország 2000 nyaráig valamennyi

csatlakozási fejezetet megnyitotta, beleértve a legkényesebb pénzügyi kérdéseket is. 2000. november 7-én az Európai Bizottság, a szokásos őszi országértékelés mellett új bővítési stratégiai dokumentumot tett közzé, amelyben a folyamat felgyorsítása érdekében három szakaszból álló tárgyalási menetrendet fogadott el. Végül az Európai Tanács 2001. júniusi göteborgi ülése mondta ki először, hogy a kellőképpen felkészült tagjelöltek 2002 végéig befejezhetik a csatlakozási tárgyalásokat, fél évvel később, a laekeni csúcson pedig meg is nevezték ezen országokat.

Az első körben csatlakozó tíz új országgal a tárgyalások a 2002. decemberi koppenhágai csúcstalálkozón zárultak le, amikor véglegesítették azokat a nyitott költségvetési vonzatú megállapodásokat, amelyek a legnagyobb vitákat okozták a tagállamok és a tagjelöltek között. A „Koppenhágától Koppenhágáig” jelszó végül sikeresnek bizonyult, mivel az Európai Tanács december 12–13-i koppenhágai ülésén a tagfelvételi tárgyalások sikeresen befejeződtek.

2003. április 12-én Magyarországon népszavazást tartottak az EU-tagságról, amelyen a résztvevők 83,76 százaléka igent mondott az Európai Unióhoz való csatlakozásra. Az Országgyűlés ratifikálta a népszavazás eredményét, majd a 2003. április 16-i athéni csúcsertekezleten Medgyessy Péter miniszterelnök a kilenc másik csatlakozó ország vezetőjével együtt aláírta a csatlakozási szerződést.

Magyarország 2004. május 1-jén lett az Európai Unió tagja, majd szerződéses kötelezettségének eleget téve – kilenc másik új tagállammal egyetemben – 2007. december 21-én csatlakozott a személyek valódi mozgásszabadságát biztosító schengeni térséghez (a repülőtéri határellenőrzés csak 2008. március 30-tól szűnt meg).

A tagállami működés és érdekérvényesítés gyakorlata

Az Európai Unió működése és ebben egy tagállam szerepvállalása és érdekérvényesítése az egész európai integráció legfontosabb alapkérdése. Azok a tagállamok, amelyek érdekeiket hatékonyan és sikeresen képesek képviselni és érvényesíteni, komoly – sok esetben pénzben is mérhető – előnyökhöz jutnak. Azok az országok, amelyek érdekérvényesítése gyenge, leginkább elszenvedői lesznek az európai integráció vívmányainak, miután nem lesznek képesek saját érdekeiket megjeleníteni és megvédeni.

Fontos kérdés, hogy mennyiben egyeztethető össze a nemzeti érdek hatékony képviselete az összeurópai érdekekkel. A szubszidiaritás és az arányosság figyelembevétele az uniós jogszabályok előkészítése során feltételezi azt, hogy egy olyan uniós jogszabály fog megszületni, amely egyrészt hatékonyabb szabályozást tesz majd lehetővé, mint 28 különálló nemzeti jogszabály, ugyanakkor hozzájárul valamennyi tagállam gazdasági, szociális, környezeti stb. fejlődéséhez. Ugyanakkor valamennyi új jogszabály kötelezettséget teremt, ennek lehet anyagi, adminisztrációs stb. vonzata, így az egyes tagállamokra gyakorolt hatása különböző lehet.

A tagság legnagyobb előnye és értéke ennek megfelelően az, hogy egy tagállam minden szinten és a döntéshozatal minden szakaszában maximálisan jelen van és élni tud azzal a lehetőséggel, amit a tagság jelent. Ez pedig egyenrangúság, szavazati jog, a tagállamok egyenlősége, felszólalási lehetőség, mint hivatalos, formális eszközök, ugyanakkor számos informális lehetőség, mint a folyosói egyeztetések, háttérbeszélgetések, alkalmi tagállami koalíciók kötése.

A tagállami érdekérvényesítés illetve az EU¹ intézményei és a nemzeti politikai rendszerek, hatóságok viszonyában hatalmas változás következett be az elmúlt évtizedekben. Míg a kezdetekben a távolságtartás volt a fő jellemző, addig mára az uniós ügyek szinte minden tagállamban gyakorlatilag a belpolitika részévé váltak. Ennek egyik kézenfekvő oka, hogy az Unió feladatai, szabályozási területei az évek során folyamatosan kibővültek, így mára a gazdaság, társadalom szinte valamennyi területét lefedik. Az EU-ügyek befolyásolása és irányítása a tagállamok politikai és gazdasági stratégiájának elengedhetetlen részévé vált. A

---

¹ 1993 előtt EK (Európai Közösség)

nemzeti politikai rendszerek európaizálódtak, ugyanakkor az EU sem a nemzeti politikai rendszertől elszigetelt azoktól független rendszerré vált, hanem azokkal mintegy szimbiózist alkot.

Az EU politikai és intézményrendszere kulcsponatokon kapcsolódik a tagállami politikai intézményekhez. A Tanács a mindenkori kormányok összetételét tükrözi. A biztosok a Bizottság felállásának idején létező tagállami politikai konstellációnak megfelelően nyerik el a pozíciójukat. Az Európai Parlamentbe történő jelölés a tagállamok pártjainak kezében van és összetétele tükrözi a tagállamban uralkodó helyzetet az európai választások idején.

Az EU-n belüli sokszínű, sokrétegű, transznacionális, sokszereplős, rendkívül összetett döntéshozatal egyre összetettebb és nagyobb nemzeti koordinációt igényel. A kormányzaton belül jól működő koordináció nagyobb hatékonyságot eredményez, mert biztosítja, hogy a korlátozott erőforrásokat ésszerűen használják fel. A rossz koordináció viszont káoszhoz, késlekedéshez vezet, sok esetben bénultságot vagy passzivitást eredményez, ami az uniós döntéshozatal dinamikájában nem megengedhető (egy tagállam folyamatosan „lekésik” a döntésekről). Az európai ügyek koordinációjának fő célja a nemzeti érdekek érvényesítését támogató lehetőségek, eszközök, beavatkozások felismerése. A nemzeti érdek azonban az összeurópai érdeken belül képviselhető és képviselendő, a nemzeti érdek képviselése nem lehet hatékony akkor, ha az összeurópai érdek rovására teszi azt egy adott tagállam.

Az EU koordináció hazai felépítése, az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság

Az Európai Unió, annak tagállamai és intézményei (kiemelten a Tanács, az Európai Bizottság és az Európai Parlament) bonyolult felépítésben és komplex eljárási szabályzatok alapján működik. Ehhez illeszkedve minden tagállam kialakította saját közigazgatásán belül azokat a nemzeti szintű eljárásokat és struktúrákat, amelyek lehetővé teszik számára az uniós döntéshozatalban való részvételt és az ország érdekeinek hatékony képviseletét. Nincs európai modell; minden tagállam maga alakítja ki az uniós ügyek koordinációjára vonatkozó szervezetet, eljárási szabályokat.

Az uniós ügyek koordinációjának alapelvei

Az elsődleges elv a miniszteri (miniszteriális) felelősség. Ennek lényege, hogy nincs olyan szuperközpont, amely uniós ügyekben átvinné a szakminisztériumok feladat- és hatáskörét. Minden tárca és minden miniszter a maga területén felel az uniós politikák nyomon követéséért, a magyar álláspont tervezetének kialakításáért, annak egyeztetéséért és jóváhagyásáért, majd hatékony és eredményes képviseletéért. Ugyancsak az ő feladata az adott közösségi vívmányhoz kapcsolódó hazai teendők ellátása: a jogharmonizáció, az intézményfejlesztés, a szociális partnerekkel/szakmai szervezetekkel való konzultáció és együttműködés. Szükséges azonban az uniós ügyek egyközpontú kormányzati koordinációja is annak érdekében, hogy

- a nemzeti érdek meghatározása és képviselete összehangoltan történjen;
- a horizontális érdek ne válhasson szektorális szempontok áldozatává;
- az Európai Unió minden intézményében és azok minden szintjén összehangolt és konzisztens módon történjen a magyar álláspont képviselete.

A horizontális koordinációt a Külügyminisztérium látja el; az EU Államtitkárság egyfajta szektor-semleges módon követi és hangolja össze az uniós ügyekhez kapcsolódó kormányzati tevékenységet. Az egyes szakterületekért felelős koordinátorok folyamatosan együttműködnek a tárcákkal és Magyarország EU mellett működő Állandó Képviseletével, amely a magyar közigazgatás brüsszeli pillérét alkotja.

Az egycsatornás és egységes álláspont-képviselet elve olyan koordinációs rendszert feltételez, amelyben biztosítható, hogy Magyarországnak egységes Európa-politikája legyen, és azt

összehangoltan képviselje a kormányzat mindenhol és minden szinten. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az álláspontok kialakításának folyamatára a téma szakértői mellett minden más szakterületnek és a horizontális érdekeket képviselő vezetésnek is rálátása van.

Az uniós ügyek koordinációjának intézményi keretei

A külügyminiszter felel az Európai Unió politikáiból eredő és az európai uniós tagsághoz kapcsolódó kormányzati feladatok tárcaközi összehangolásáért, ennek körében többek között javaslatot tesz a Kormány Európa-politikájának kereteire és fő irányaira. Irányítja az európai uniós tagságból eredő kormányzati feladatok előkészítését, végrehajtását, ellenőrzését. Összehangolja a Kormánynak az európai uniós intézmények kormányzati részvétellel működő döntéshozó, döntés-előkészítő eljárásaiban képviselendő tárgyalási álláspontjait, részt vesz azok kialakításában és közreműködik a magyar érdekek érvényesítésében. Képviseli a Kormányt az Európai Unió Általános Ügyek Tanácsának és a Külügyek Tanácsának ülésein, valamint ellátja az Európai Tanács üléseinek előkészítését. Irányítja az Állandó Képviselet munkáját. Összehangolja a Kormány és az Országgyűlés európai ügyekkel kapcsolatos együttműködéséből fakadó feladatok, illetve az Európai Parlamenttel összefüggő feladatok ellátását. A közigazgatási és igazságügyi miniszter bevonásával ellátja a Magyarország képviseletét az uniós jog megsértése miatt induló eljárásokban. Gondoskodik az európai uniós tagsághoz kapcsolódó kormányzati koordinációs rendszer működtetéséről.

Az uniós ügyek intézéséhez és napi szintű kormányzati koordinációjához kapcsolódó tárcaközi egyeztetések fóruma az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság (EKTB). Az Európai Unió döntéshozatali tevékenységében való kormányzati részvétel összehangolásáról és az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottságról szóló 1169/2010. (VIII. 18.) Korm. határozata az alábbiakat határozza meg:

Az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság általános feladata a Kormányzati integrációs politika, valamint az európai uniós tagságból fakadó feladatok szakmai előkészítésének, végrehajtásának koordinálása és ellenőrzése, továbbá a képviselendő tárgyalási álláspontok előkészítése és összehangolása. Az EKTB feladatai különösen:

a) az Európai Unió intézményeinek betervezett új uniós tervezetekre vonatkozó induló tárgyalási álláspont-javaslat (a továbbiakban: alapmandátum) meghatározása,

- b) a tanácsi munkacsoport napirendjén szereplő módosult tartalmú vagy vitás uniós tervezetekkel kapcsolatos tárgyalási álláspont-javaslatok meghatározása,
- c) az egyéb tanácsi döntés-előkészítő bizottságok, valamint a Tanács működéséhez nem kapcsolódó bizottságok (úgy mint az uniós jogi aktusok végrehajtási szabályainak elfogadására létrehozott, a tagállamok részvételével működő bizottságok) üléseinek napirendjén szereplő uniós tervezetekkel kapcsolatos tárgyalási álláspont-javaslatok meghatározása,
- d) a Tanács üléseit előkészítő Állandó Képviselők Bizottsága (a továbbiakban: COREPER) napirendjén vitás kérdésként szereplő uniós tervezetekkel kapcsolatos tárgyalási álláspont-javaslatok meghatározása,
- e) az Európai Unió intézményeinek napirendjén szereplő uniós tervezetekkel kapcsolatos tárgyalási álláspont-javaslatok meghatározása,
- f) az Országgyűlés által folytatott egyeztetési eljárásban benyújtandó tárgyalási álláspont-javaslatok meghatározása,
- g) a tagállami kötelezettségekkel összefüggő feladatok végrehajtásának ellenőrzése, a tagállami kötelezettségek végrehajtásával összefüggő uniós eljárásokban képviselendő álláspont-javaslatok meghatározása,
- h) döntési javaslat az Európai Unió Bírósága és az EFTA Bíróság előtti eljárásokkal kapcsolatban az eljárás megindításáról, a beavatkozásról, valamint a Magyar Köztársaság részéről az írásbeli észrevételek megtételéről és az eljárások során benyújtandó beadványok jóváhagyásáról,
- i) az uniós intézmények által társadalmi vitára, konzultációra bocsátott tervezetekkel kapcsolatos kormányzati álláspont összehangolása és előkészítése,
- j) a kormány elé terjesztést megelőzően az európai uniós politikával kapcsolatos, az uniós tagságból fakadó feladatokkal összefüggő kormány-előterjesztések tervezeteinek előzetes megtárgyalása,
- k) az európai uniós döntéshozatali eljárásokban felmerülő magyar érdekek beazonosítása, folyamatos figyelemmel kísérése és javaslattétel azok hatékony képviseletére,

Az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság (EKTB) és szakértői csoportjai

Az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság a kormányzati uniós politika alakításának előkészítő, operatív szintje. AZ EKTB az a szerv, amely felel a magyar álláspontok, azaz mandátumok elkészítéséért és gondoskodik azok elfogadásáról. Az EKTB elnöke a

Külügyminisztérium EU államtitkára, helyettese (egyben az EKTB titkára) a Külügyminisztérium európai ügyekért felelős helyettes államtitkára (európai igazgató). Az EKTB tagjai a Miniszterelnökség és a minisztériumok európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkárai, valamint egyéb központi államigazgatási szervek (pl. KSH, Országos Atomenergia Hivatal) vezető beosztású tisztviselői.

Az EKTB főszabály szerint hetente (keddenként) ülésezik, és előkészíti a magyar tárgyalási álláspontokat a COREPER és a Tanács soros üléseire, illetve az egyéb tanácsi döntés-előkészítő bizottságok üléseire, valamint áttekinti az európai uniós tagsággal kapcsolatos aktuális kérdéseket. Az EKTB napirendje úgy áll össze, hogy ne történhessen olyan uniós vonatkozású fejlemény, amire nem terjed ki a magyar kormányzat figyelme.

Az EKTB-t ebben tematikus szakértői csoportjai segítik; ezeket a tárgy szerint hatáskörrel rendelkező tárcák vezetik. Tagjaik minden esetben a Külügyminisztérium, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a Nemzetgazdasági Minisztérium, illetve minden érintett tárca képviselői. A szakértői csoportok az áruk szabad áramlásától az adózásig, a népegészségügytől a közlekedésig minden területet lefednek. Főszabály szerint nem lehet az uniós joganyagban olyan dimenziója, amely nem tartozik valamelyik szakértői csoporthoz. A szakértői csoportok felelnek az uniós jog fejlődésének nyomon követéséért, a magyar álláspontok tervezetének kialakításáért, a szükséges tárcaközi és szélesebb társadalmi egyeztetések lefolytatásáért, a várható hatások elemzéséért, majd az álláspontok képviseletéért, végezetül a kapcsolódó hazai végrehajtási feladatok elvégzéséért. A mandátum-tervezetet a szakértői csoportot vezető szakminisztérium készíti el és egyezteti a szakértői csoportban részt vevő érintett tárcákkal. Amikor a szakértői csoportban kialakult az egységes álláspont, a szakértői csoport vezetője a mandátum-tervezetet az EKTB elé terjeszti. Ha az EKTB egyetért a mandátummal, akkor elfogadásra javasolja a Kormánynak, amely formálisan jóváhagyását a következő ülésén adja meg. A gyakorlatban a Kormány érdemben csak a problémás / vitás / nagy horderejű kérdésekkel foglalkozik; a mandátumok nagy része az EKTB jóváhagyásával kerül a Coreper elé.

A Kormány és az Országgyűlés együttműködése

Az Országgyűlés és a Kormány európai uniós ügyekben történő együttműködését az Országgyűlésről szóló törvény szabályozza. Ez rendezi a Kormánynak az Európai Unió

kormányzati részvétellel működő intézményeiben folytatott tevékenysége feletti parlamenti ellenőrzés, az egyeztetés és a tájékoztatás kérdéseit. Ezeket a jogköröket az Országgyűlés bizottságai, elsősorban az Európai Ügyek Bizottsága útján gyakorolja.

Az Országgyűlés – a törvény által szabályozott egyeztetési eljárásen kívül is – bármely uniós tervezettel kapcsolatban tájékoztatást kérhet a Kormány által képviselni kívánt álláspontról, továbbá bármikor élhet az általános parlamenti eszközeivel (pl. kérdés, interpelláció) is.

Az Országgyűlés az uniós tervezetekkel, illetve az azokra vonatkozó kormányzati álláspontokkal kapcsolatban állásfoglalást fogadhat el, megjelölve az általa érvényesítendőnek tartott szempontokat. A parlamenti ellenőrzés és befolyásolás fontos eleme, hogy a Kormánynak tájékoztatási kötelezettsége van azokra az uniós tervezetekre vonatkozó eljárásokról, ahol az Országgyűlés állásfoglalást fogadott el.

A brüsszeli EU Állandó Képviselő

A tagállami működés fontos intézménye az Állandó Képviselő, ami nem más, mint a magyar kormányzat és közigazgatás „brüsszeli lába”. Az Állandó Képviselő nem tekinthető hagyományos külképviseletnek, sokkal inkább hasonlóságot mutat egy horizontális feladatkörrel rendelkező minisztériummal; szervesen illeszkedik az uniós ügyek kezelésének „fővárosi” kormányzati struktúrájába. Az Állandó Képviselő a legnagyobb létszámú magyar külképviselet, összesen mintegy 110 munkatárssal, melyből közel 60 diplomata státuszú.

Az Állandó Képviselő irányítása a külügyminiszter feladata. A szakmai irányítás már komplexebb módon valósul meg, hiszen ebben a külügyminiszternek és a szakminisztereknek feladat- és hatáskörüknek megfelelő szerep és felelősség jut. Az állandó képviselőt a Külügyminisztérium diplomatái mellett ugyanis ún. szakdiplomaták is dolgoznak, akik saját anyaminisztériumuk felé (is) felelősek. A szakdiplomaták rendszeresen részt vesznek a tanácsi munkacsoportok ülésein. A munkacsoportok rendszere igen összetett, a mezőgazdaság terén több mint 40 tanácsi munkacsoport van. Ennek megfelelően a mezőgazdasági diplomaták több munkacsoportban is dolgoznak. Energia ill. környezetvédelmi munkacsoport azonban csak egy van, de ezek hetente akár 3-5 alkalommal is ülésezhetnek. A szakdiplomaták a területért felelős szaktárcától kapnak mandátumot a munkacsoport ülésre. A mandátum általában az EKTB által elfogadott induló mandátumon alapul, amennyiben a tárgyalások során új, lényeges elem merül fel, vagy a tárgyalások egy új, alapvetően más irányba fordulnak el, szükség lehet az induló mandátum módosítására. A tanácsi munkacsoportban folyó munka igen összetett: az ülések általában 10 órakor kezdődnek, de sokszor az estébe nyúlnak. A munkacsoport ülésekre fel kell készülni, az ülésen képviselni a mandátumot, majd az ülésről jelentést írni a fővárosnak. E két utóbbiról érdemes bővebben szót ejteni:

- A munkacsoporti képviselő: a munkacsoport a jogalkotásnak általában a kezdeti szakaszában a legaktívabb. Ekkor kerül sor a bizottsági javaslat általános és részletes (cikkről cikkre haladó) tárgyalására. Ebben a szakaszban különösen fontos pontosan meghatározni a tervezett jogszabály várható hatásait, az átültetés nehézségeit, az elérni kívánt uniós cél és a magyar érdekek viszonyát. Amennyiben nem pontosan azonosítható egy-egy ilyen pont, akkor is szükséges jelezni ún. vizsgálati fenntartás formájában az adott problémát. A vizsgálati fenntartás azt jelenti, hogy egy adott részelem hatásainak elemzése még folyamatban van, a tagállam fenntartja magának a

jogok, hogy a későbbiekben az adott ponttal kapcsolatban kifogást emeljen, ill. módosításra tegyen javaslatot. A nemzeti szempontok megjelenítésének eszköze az ún. „lábjegyzetelés”, ami azt jelenti, hogy a fenntartásokat, alternatív javaslatokat a jogszabály tervezetének szövegéhez fűzött lábjegyzet formájában rögzíteni kell.

- A munkacsoporti jelentés: a munkacsoport ülésen folytatott vitáról készített jelentés az Állandó képviselet és a főváros közötti kapcsolattartás egyik legfontosabb eszköze. A jelentés írás nem könnyű műfaj: pontosan tükrözni kell benne a munkacsoporti vita végeredményét, a magyar álláspont képviseletét és annak esetleges korlátjait, a többi tagállam álláspontját és a vita általános hangulatát. A jelentésből annak is világosan látnia kell a vita lefolyását és kimenetelét, aki a munkacsoport ülésen nem volt jelen.

Az Állandó Képviseletnek kiemelt szerepe van a magyar tárgyalási álláspontok kialakításában és képviseletében. Az Állandó Képviselet folyamatos szakmai kapcsolatban áll a kormányzati szervekkel; részt vesz az EKTB üléseinek előkészítésében és az EKTB szakértői csoportok munkájában; a brüsszeli „hangulat” és információk ismeretében hozzájárul a döntések előkészítéséhez és meghozatalához. A szakmai kapcsolat döntően írásos formájú (utasítások, mandátumok a fővárosból Brüsszelbe, jelentések és javaslatok visszafelé). Kiemelt vagy sürgős esetben sor kerülhet videó-konferenciára is, melynek során a brüsszeli képviselet munkatársai ill. a minisztériumok tisztségviselői, vezetői közvetlenül is kitérgethetnek nyitott kérdéseket, meghatározhatják a magyar érdek képviseletének legjobb módját.

Irodalom

Európai közjog és politika, Szerk.: Kende Tamás, Szűcs Tamás, Jeney Petra, Complex Kiadó
2007

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról, HVG-ORAC 2011

Hargita Árpádné: Vissza Európába – rögs úton, Gondolat Kiadó 2012

A Kormány 1169/2010. (VIII. 18.) Korm. határozata az Európai Unió döntéshozatali
tevékenységében való kormányzati részvétel összehangolásáról és az Európai Koordinációs
Tárcaközi Bizottságról